

Смадиярова З.А.

**БАКАЛАВР ДЕНГЭЭЛИНДЕГИ ПЕДАГОГИКАЛЫК БИЛИМ
БЕРҮҮНҮН ПРОБЛЕМАЛАРЫ**

Смадиярова З.А.

ПРОБЛЕМЫ ПЕДАГОГИЧЕСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ СТЕПЕНИ БАКАЛАВРА

Z.A. Smadiyarova

PROBLEMS OF PEDAGOGICAL EDUCATION BACCALAUREATE

УДК: 378.22 (331.361)

Бул макала бакалавр деңгээлиндеги билим берүүнүн проблемалары каралат.

Негизги сөздөр: болонья, бакалавр деңгээли, рейтинг.

В этой статье раскрывается проблемы педагогического образования степень бакалавра.

Ключевые слова: болонья, степень бакалавра, рейтинг.

In this article opens up problems of pedagogical education baccalaureate

Key words: bologna, baccalaureate, rating.

Кыргызстандын жогорку окуу жайларынын Болонья процессине кириши, келечекте дүйнөлүк мааниге ээ болгон педагогикалык адистерди даярдоо мүмкүнчүлүктөрүнө түздөн-түз шарт түзүлдү десек жаңылышпайбыз.

П.и.д. Ж. Каниметов Болонья процессинин максаты боюнча мындай деп өз пикирин билдирет: “Болонья процессинин башкы максаттарынын биринсандык жактан өнүгүүгө жана кесип алууга керектүү маалыматтардын бүткүл дүйнөгө таралышын, адамдардын мамлекеттердин чек арасы менен чектелбей билим алып, руханий жактан жетилүүсүн, эркин болушун камсыз кылуу” [3. 99-б].

Демек, жогоруда биз белгилегендей Кыргызстандын жогорку окуу жайларынын бакалавр окуу формасына өтүшү учурдун талабына жооп берет. Анткени, бакалавр окуу формасы студент үчүн ыңгайлуу шарттары жана дүйнөлүк маанидеги адис катары даярдалышы менен өзгөчө маанилүү болуп саналат.

2011-жылы БУУ тарабынан дүйнөнүн 188 мамлекетинин арасында өткөргөн билим деңгээлинин рейтингинин индекси боюнча Кыргызстан 73-77 орундарды ээлеген. “Кыргызстандын калкынын билим деңгээлинин дагы бир талашсыз далили катары 15 жаштан жогорку курактагылардын 48% эки тилди, 25% үч тилди эркин билээрин айтсак болчудай”- деп белгилешет окумуштуулар. [1-55-56 б]. Демек, учурдагы педагогикалык жогорку билимдин базасын түзүп турган бакалавр окуу планы менен окуп жаткан жаштарыбыз эгер “тил” эле билсе, дүйнөнүн бардык точкаларында иштөө мүмкүнчүлүгүнө ээ боло тургандыгын белгилеп кетүү абзел.

Бакалавр деңгээлиндеги педагогикалык билим берүүнүн проблемаларына:

- билим берүүнү, окутууну жаны технологиялар менен жабдуу, камсыздоо маселеси;

- окутуунун, билим берүүнүн технологияларынын деңгээли жана студент тарабынан өздөштүрүү мүмкүнчүлүгү ;

- студенттин билимин баалоо критерийлеринин талабы;

- студенттин өз алдынча ишинин деңгээли;

- XX кылымдын окутуучулары тарабынан XXI кылымдын технологияларын өздөштүрүү проблемалары ж.б.

Бирок мындай проблемалардын бардыгына карабастан педагогикалык жогорку билимдеги бакалавр окуу планынын студент үчүн ыңгайлуулугу:

- Ар бир адам шартына, жөндөм-шыгына, мүмкүнчүлүгүнө жараша билим ала алат;

- Ар бир адамдын мүмкүнчүлүгүнө, жөндөмүнө жараша жумуш менен камсыздалышы;

- Жөндөмүнө, шартына жараша билимин андан ары улантуу мүмкүнчүлүгүнүн бардыгы;

- Окутуу, билим берүүдөгү жаңы технологиялык проблемалардын окуу жай тарабынан чечилиши, камсыздалышы ж.б.

XXI кылымдагы билим берүүнүн улам жаңы талаптары студенттерге гана эмес өзүнүн бүткүл дүйнөлүк татаал технологиялары менен XX кылымдын окутуучуларына да проблемаларды жаратты десек жаңылышпайбыз. Мындай проблемаларга өзүнүн үстүнөн иштебеген ЖОЖдордун педагогдорду да кабылды. Ал эми окутуунун жаңы-жаңы технологияларынын билим берүү системасына кириши ар бир педагогдун жана студенттин ошол стратегиялар, методикалар менен сөзсүз түрдө куралдануусунун зарылдыгын шарттайт.

Демек, жогорку окуу жайларында кесиптик билим алып жаткан студенттерибиз мектепке учур талап кылгандай даярдык менен баруулары зарыл. Бул маселенин түйүнү мектептин окуу планындагы материалдар менен ЖОЖдордогу ар бир кесиптин методика сабактарын алып барган педагогдордун жакындан тааныш болушу жана мектептин окуу материалдарын студенттердин өз алдынча иштеринде үйрөнүп чыгуусу бүгүнкү күндүн зарыл, кечиктирилгис талабы болуп саналат.

Эгерде жогорку окуу жайлары бул маселенин үстүндө олуттуу иштебесе, мектеп менен болгон байланыш үстүртөн практика мезгилинде гана боло турган болсо, анда келечектеги кесип ээлеринин мектеп программасын өздөштүрүү мүмкүнчүлүгү, даярдыгы төмөн болоору жалпыбызга маалым. Демек, педагогикалык кесипке даярдоодо ал кесиптин практикасына өзгөчө басым жасоо зарыл.

Билим берүүнүн кандай формасы болбосун даярдалган адистин билимин жана кесиптик сапатын жумуш берүүчүлөр башкача айтканда рынок аныктайт. Эгерде кесип ээси жумуш берүүчүлөрдүн суроо-талаптарына жооп бере албаса сапат жөнүндө сөз болушу мүмкүн эмес.

Бирок, бакалавр окуу формасын бүткөндөр үчүн Эмгек кодексине жана акы төлөө маселелерине ушул мезгилге чейин өзгөртүүлөрдүн киргизиле электиги студенттер тарабынан көптөгөн суроолорду жаратууда (мисалы, бизге айлык акы орто кесиптик тариф менен төлөнөбү? ж.б.).

Билим берүүнү жаңы технологиялар менен камсыздоо ар бир жогорку окуу жайынын материалдык мүмкүнчүлүгүнө жараша чечилет. Бирок, учурдагы заманбап технологиялар менен камсыздалбаган окуу жайдагы билим, ХХ кылымдагы билим берүүдөн айырмасыз болоорлугу да белгилүү. Демек, билим берүүнү заманбап технологиялар менен жабдуу ар бир жогорку окуу жайынын кечиктирилгис милдеттеринен болуп саналат.

ЖОЖдордогу студенттер үчүн билим берүүгө түзүлгөн шарттын деңгээли, алардын сапаттуу билимге ээ болушунун негизги каражаттарынын бири болуп саналат. Студенттин колунда ал каражат болбосо билим алууга карата болгон кызыкчылыгы солгундайт.

Бакалавр формасында окуган студенттердин билимин баалоонун критерийи студент үчүн өзгөчө ыңгайлуулук менен түзүлгөн. үч формадагы баалоо, ага берилген убакыт ченеми, студенттин мүмкүнчүлүгүн эске алуу менен пландаштырылган. Баалоо критерийиндеги студенттин өз алдынча ишинин орду да өзгөчө. Семестр ичиндеги окуу материалынын модуль аркылуу алынышы студенттин шартына, ыңгайына жараша окуу материалын аз-аздан бөлүп,

даярдап тапшырууга мүмкүнчүлүк берилгендиги өзгөчө мааниге ээ.

Демек, студенттер үчүн түзүлгөн бул ыңгайлуулуктар бакалавр окуу формасында өзгөчө түзүлгөндүгү, жеткиликтүүлүгү менен айырмаланып турат. Ал эми ар түрдүү жагдайлардын негизинде окуу программасын аткара албаган студенттер үчүн женилдиктердин берилиши, алардын билим алуусуна карата түзүлгөн өзгөчө шарт болуп саналат.

Ал эми Кыргызстандын жогорку окуу жайларындагы бакалавр формасында окуп жаткан студенттерибиздин чет мамлекеттердеги окуу жайлардан билим алып келүүсү, башка өлкөдөгү студенттердин жашоо шарты, маданияты жана кесипке даярдоо өзгөчөлүктөрү менен таанышуусуна өбөлгө жаратты. Студенттердин педагогикалык тажрыйба топтоосуна негиз түзүлдү десек жаңылышпайбыз.

Бакалавр окуу планы менен билим алып жаткан студенттердин дүйнөлүк маанидеги адистикке ээ болоорлугу ар бир студенттин илимий-педагогикалык, компьютердик - технологиялык сабаттуулукка умтулуусуна, дүйнөлүк көз карашынын калыптанышуусуна, башка тилдерге карата болгон кызыгуусуна өзүнүн абдан чон таасирин тийгизип жаткандыгын баса белгилеп кетүүгө тийишпиз.

Колдонулган адабияттар:

1. Т.А. Абдырахманов “Кыргызстандын жана дүйнөнүн билим берүү системалары ХХI к.” Б. - 2013.- 55-56 бб.
2. Асипова Н.А. Социалдык тарбия Б. -2004.
3. п.и.д. I эл аралык билим берүү боюнча конференция Бишкек – 2014.
4. Мамытов А. Модернизация системы образования Кыргызской Республики. – Бишкек - 2014.
5. Сияев Т.М. Азыркы мезгилдин педагогу: теория жана практика Бишкек – 2014.

Рецензент: к.п.н. доцент Кадырова М.С.